

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 25 czerwca 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Pilny tryb prejudycjalny – Polityka azylowa i imigracyjna – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 6 – Dostęp do procedury – Wystąpienie z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu właściwego do jego rejestracji na podstawie prawa krajowego – Wystąpienie z takim wnioskiem do innych organów, które mogą otrzymywać takie wnioski, lecz na podstawie prawa krajowego nie są właściwe do ich rejestracji – Pojęcie „innych organów” – Artykuł 26 – Zatrzymanie – Normy dotyczące przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową – Dyrektywa 2013/33/UE – Artykuł 8 – Zatrzymanie wnioskodawcy – Podstawy zatrzymania – Decyzja, mocą której wnioskodawca został zatrzymany z powodu braku miejsca zakwaterowania w ośrodku opieki humanitarnej

W sprawie C-36/20 PPU

mającej za przedmiot wniosek o wydanie na podstawie art. 267 TFUE orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana, Hiszpania) postanowieniem z dnia 20 stycznia 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 stycznia 2020 r., w postępowaniu dotyczącym:

VL,

przy udziale:

Ministerio Fiscal,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, S. Rodin, D. Šváby (sprawozdawca), K. Jürimäe i N. Piçarra, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: M.M. Ferreira, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu VL – M.T. Macías Reyesa, abogada,
- w imieniu Ministerio Fiscal – T. García García,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu rządu hiszpańskiego – S. Centeno Huerta, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Condou-Durande i I. Galindo Martín, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 ust. 1 akapit drugi i art. 26 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60), a także art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. 2013, L 180, s. 96).
- 2 Z wnioskiem tym wystąpiono w ramach postępowania dotyczącego umieszczenia VL w ośrodku detencyjnym i sformułowanego przy tym przez VL wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2008/115

- 3 Motyw 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. 2008, L 348, s. 98) stanowi:
„Zgodnie z dyrektywą Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich [Dz.U. 2005, L 326, s. 13], obywatela państwa trzeciego, który wystąpił o azyl w państwie członkowskim, nie należy uznawać za osobę nielegalnie przebywającą na terytorium tego państwa członkowskiego, dopóki nie wejdzie w życie decyzja odmowna w sprawie wniosku o azyl lub decyzja o odebraniu mu prawa do pobytu jako osobie ubiegającej się o azyl”.
- 4 Artykuł 2 dyrektywy 2008/115, zatytułowany „Zakres zastosowania”, stanowi w ust. 1:
„Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium państwa członkowskiego”.
- 5 Artykuł 6 tej dyrektywy, którego przedmiotem jest „[d]ecyzja o zobowiązaniu do powrotu”, przewiduje w ust. 1:
„Bez uszczerbku dla wyjątków, o których mowa w ust. 2–5, państwa członkowskie wydają decyzję nakazującą powrót każdemu obywatelowi państwa trzeciego nielegalnie przebywającemu na ich terytorium”.

- 6 Artykuł 15 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Środek detencyjny”, znajdujący się w jej rozdziale IV, zatytułowanym „Środek detencyjny w celu wydalenia”, stanowi w ust. 1:

„O ile w danej sprawie nie mogą zostać zastosowane wystarczające lecz mniej represyjne środki, państwa członkowskie mogą umieścić w ośrodku detencyjnym obywatela państwa trzeciego podlegającego procedurze powrotu tylko w celu przygotowania powrotu lub przeprowadzenia procesu wydalenia, w szczególności jeżeli:

- a) istnieje ryzyko ucieczki; lub
- b) dany obywatel państwa trzeciego unika lub utrudnia przygotowania do powrotu lub proces wydalenia.

Jakikolwiek środek detencyjny stosowany jest przez możliwie najkrótszy okres i tylko dopóki trwają przygotowania do wydalenia oraz podlega wykonaniu z należytą starannością”.

Dyrektywa 2013/32

- 7 Motywy 8, 12, 18, 20 i 25–28 dyrektywy 2013/32 stanowią:

„(8) Na posiedzeniu w dniach 10–11 grudnia 2009 r. Rada Europejska przyjęła program sztokholmski powtarzający zobowiązanie do stworzenia do 2012 r. wspólnej przestrzeni ochrony i solidarności, której podstawę stanowią będą wspólna procedura azylowa i jednolity status osób, którym przyznano ochronę międzynarodową; system opierać się miał na wysokich normach ochrony oraz sprawiedliwych i skutecznych procedurach. Program sztokholmski potwierdził, że osobom potrzebującym ochrony międzynarodowej musi zostać zapewniony dostęp do bezpiecznych i skutecznych, z prawnego punktu widzenia, procedur azylowych. Zgodnie z programem sztokholmskim osoby składające wniosek o ochronę międzynarodową, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym wniosek ten jest złożony, powinny być jednakowo traktowane pod względem rozwiązań proceduralnych i określania statusu. Celem jest, aby podobne sprawy były podobnie traktowane i kończyły się takim samym wynikiem.

[...]

(12) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest dalszy rozwój norm dotyczących procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w państwach członkowskich z myślą o ustanowieniu wspólnej procedury azylowej w Unii.

[...]

(18) Podejmowanie decyzji w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w najkrótszym możliwym terminie leży w interesie zarówno państw członkowskich, jak i wnioskodawców, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku.

[...]

(20) W dokładnie określonych okolicznościach, w przypadku gdy wniosek najprawdopodobniej okaże się nieuzasadniony lub gdy występują poważne obawy związane z bezpieczeństwem narodowym lub porządkiem publicznym, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyspieszenia procedury rozpatrywania wniosku, w szczególności poprzez wprowadzenie krótszych, lecz rozsądnych, terminów przeprowadzania niektórych etapów procedury, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku oraz dla skutecznego dostępu wnioskodawcy do podstawowych zasad i gwarancji przewidzianych w niniejszej dyrektywie.

[...]

- (25) W interesie prawidłowego uznania osób potrzebujących ochrony za uchodźców w rozumieniu art. 1 [k]onwencji genewskiej lub za osoby kwalifikujące się do objęcia ich ochroną uzupełniającą, każdy wnioskodawca powinien mieć skuteczny dostęp do procedur, możliwość współpracy i właściwego komunikowania się z właściwymi organami w celu przedstawienia istotnych okoliczności faktycznych swojej sprawy oraz wystarczające gwarancje proceduralne, by prowadzić swą sprawę na wszystkich etapach procedury. Ponadto procedura rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej powinna zasadniczo zapewniać wnioskodawcy przynajmniej prawo pobytu do czasu wydania decyzji przez organ rozstrzygający, dostęp do usług tłumacza w celu przedstawienia swojej sprawy w przypadku przesłuchania przez organy, możliwość kontaktowania się z przedstawicielem Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) oraz z organizacjami zapewniającymi osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową pomoc lub doradztwo, prawo do odpowiedniego powiadomienia o decyzji oraz o jej faktycznym i prawnym uzasadnieniu; możliwość konsultowania się z doradcą lub zastępcą prawnym; prawo do uzyskania informacji o swojej sytuacji prawnej w decydujących momentach procedury w języku, który rozumie lub co do którego można zasadnie przyjąć, że zostanie przez niego zrozumiany, jak również – w przypadku decyzji odmownej – prawo do skutecznego środka zaskarżenia do sądu.
- (26) W celu zapewnienia skutecznego dostępu do procedury rozpatrywania wniosku, urzędnicy, którzy jako pierwsi mają kontakt z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową, w szczególności funkcjonariusze zajmujący się ochroną granic lądowych lub morskich lub dokonujący odpraw granicznych, powinni otrzymać stosowne informacje oraz niezbędne przeszkolenie w zakresie rozpoznawania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej i postępowania z tymi wnioskami, w należyty sposób obejmujące między innymi stosowne wytyczne przygotowane przez [Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)]. Powinni oni być zdolni do udzielenia obywatelom państw trzecich lub bezpaństwowcom przebywającym na terytorium państw członkowskich, w tym na granicy, na wodach terytorialnych lub w strefach tranzytowych, i występującym z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, stosownych informacji na temat miejsca i trybu składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. W przypadku gdy osoby te znajdują się na wodach terytorialnych państwa członkowskiego, powinny zostać przetransportowane na ląd, gdzie ich wnioski powinny zostać rozpatrzone zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (27) Ze względu na to, że obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy, którzy wyrazili chęć wystąpienia o udzielenie ochrony międzynarodowej, są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową, powinni oni wywiązywać się z obowiązków i korzystać z praw zgodnie z niniejszą dyrektywą oraz dyrektywą [2013/33]. W tym celu państwa członkowskie powinny jak najszybciej zarejestrować fakt, że osoby te są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową.
- (28) Aby ułatwić dostęp do procedury rozpatrywania wniosku na przejściach granicznych i w ośrodkach zatrzymań, należy udostępnić informacje o możliwości ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Podstawowa komunikacja niezbędna do tego, aby umożliwić właściwym organom zrozumienie, czy dana osoba deklaruje chęć ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej, powinna być zapewniona za pośrednictwem tłumaczy”.
- 8 Artykuł 1 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Cel”, ma następujące brzmienie:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ustanowienie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub

bezpieństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9)”.

- 9 Artykuł 2 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy:

[...]

b) »wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej« lub »wniosek« oznacza wniosek o ochronę ze strony państwa członkowskiego, z którym występuje obywatel państwa trzeciego lub bezpieczeństwa, którego można uznać za osobę ubiegającą się o status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej, i który nie występuje wyraźnie o inny rodzaj ochrony, pozostający poza zakresem dyrektywy [2011/95], o który można osobno wystąpić;

c) »wnioskodawca« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpieczeństwa, który wystąpił z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie została jeszcze podjęta ostateczna decyzja;

[...]

f) »organ rozstrzygający« oznacza każdy organ quasi-sądowy lub administracyjny w państwie członkowskim odpowiedzialny za rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej i właściwy do podejmowania decyzji w takich sprawach w pierwszej instancji;

[...]”.

- 10 Artykuł 3 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Zakres stosowania”, w ust. 1 stanowi:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którymi wystąpiono na terytorium, w tym na granicy, na wodach terytorialnych lub w strefach tranzytowych państw członkowskich, oraz do cofania ochrony międzynarodowej”.

- 11 Artykuł 4 tej dyrektywy, zatytułowany „Organy odpowiedzialne”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie wyznaczają dla wszystkich procedur organ rozstrzygający, który będzie odpowiedzialny za odpowiednie rozpatrywanie wniosków zgodnie z niniejszą dyrektywą. Państwa członkowskie zapewniają, aby organ ten dysponował odpowiednimi środkami, w tym wystarczającą liczbą wykwalifikowanych pracowników, aby mógł wypełniać swoje zadania zgodnie z niniejszą dyrektywą”.

- 12 Artykuł 6 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Dostęp do procedury”, ma następujące brzmienie:

„1. Gdy osoba występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu, który zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do rejestrowania takich wniosków, rejestracja odbywa się nie później niż trzy dni robocze po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Jeżeli wystąpiono z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych organów mogących [otrzymać] takie wnioski, ale [które] nie są właściwe do ich rejestrowania zgodnie z prawem krajowym, państwa członkowskie zapewniają dokonanie rejestracji nie później niż sześć dni roboczych po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Państwa członkowskie zapewniają uzyskanie stosownych informacji przez te inne organy mogące [otrzymywać] wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, takie jak policja, straż graniczna, urzędy imigracyjne i personel ośrodków zatrzymań, a także przeszkolenie personelu tych organów na niezbędnym poziomie, odpowiednim do wykonywanych zadań i pełnionych funkcji, a także przekazanie temu personelowi instrukcji dotyczących informowania wnioskodawców o miejscu i sposobie składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku. W przypadku gdy wnioskodawca nie składa swojego wniosku, państwa członkowskie mogą stosować odpowiednio art. 28.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą wymagać, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej były składane osobiście lub w wyznaczonym miejscu.

4. Niezależnie od ust. 3 wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uznaje się za złożony w momencie, gdy formularz przedłożony przez wnioskodawcę lub – w przypadku gdy przewiduje to prawo krajowe – urzędowe sprawozdanie dotrą do właściwych organów danych państw członkowskich.

5. W przypadku gdy z wnioskami o udzielenie ochrony międzynarodowej występuje jednocześnie duża liczba obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców i praktycznie bardzo utrudnia to przestrzeganie terminu określonego w ust. 1, państwa członkowskie mogą postanowić o przedłużeniu tego terminu do 10 dni roboczych”.

- 13 Artykuł 8 tej dyrektywy, zatytułowany „Informowanie i doradztwo w ośrodkach zatrzymań i na przejściach granicznych”, stanowi w ust. 1:

„W przypadku gdy istnieją powody, aby przypuszczać, że obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy przetrzymywani w ośrodkach zatrzymań lub obecni na przejściach granicznych, w tym w strefach tranzytowych, na granicach zewnętrznych mogą chcieć wystąpić z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, państwa członkowskie przekazują im informacje o możliwości wystąpienia z takim wnioskiem. W takich ośrodkach i na takich przejściach granicznych państwa członkowskie zapewniają możliwość skorzystania z pomocy tłumaczy w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do ułatwienia dostępu do procedury azylowej”.

- 14 Artykuł 26 dyrektywy 2013/32, który odnosi się do „[z]atrzymania”, przewiduje:

„1. Państwa członkowskie nie zatrzymują żadnej osoby wyłącznie na podstawie faktu, że jest ona wnioskodawcą. Podstawy i warunki zatrzymania oraz gwarancje dostępne dla zatrzymanych wnioskodawców muszą być zgodne z dyrektywą [2013/33].

2. W przypadku gdy wnioskodawca zostanie zatrzymany, państwa członkowskie zapewniają możliwość szybkiej kontroli sądowej zgodnie z dyrektywą [2013/33]”.

- 15 Artykuł 38 tej dyrektywy, zatytułowany „Koncepcja bezpiecznego kraju trzeciego”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie mogą stosować koncepcję bezpiecznego kraju trzeciego jedynie w przypadku, gdy właściwe organy upewniły się, że osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową będzie traktowana w danym państwie trzecim zgodnie z następującymi zasadami:

[...]

b) nie zachodzi ryzyko doznania przez nią poważnej krzywdy określonej w dyrektywie [2011/95];

[...]”.

Dyrektywa 2013/33

16 Zgodnie z motywami 15 i 20 dyrektywy 2013/33:

„(15) Zatrzymywanie wnioskodawców powinno być zgodne z podstawową zasadą, według której osoba nie powinna zostać zatrzymana wyłącznie z powodu starań o uzyskanie ochrony międzynarodowej, w szczególności zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami prawnymi państw członkowskich oraz z art. 31 konwencji genewskiej. Zatrzymanie wnioskodawców powinno być możliwe jedynie w jasno zdefiniowanych, wyjątkowych okolicznościach określonych w niniejszej dyrektywie, przy czym sposób i cel zatrzymania muszą być zgodne z zasadami konieczności i proporcjonalności. W przypadku zatrzymania wnioskodawcy powinien on mieć skuteczny dostęp do koniecznych gwarancji procesowych, takich jak możliwość odwołania się do krajowego organu sądowego.

[...]

(20) W celu lepszej ochrony nietykalności fizycznej i psychicznej wnioskodawcy zatrzymanie go powinno być ostatecznością i może mieć miejsce, jedynie gdy należycie przeanalizowano użycie wszelkich alternatywnych środków niepolegających na pozbawieniu wolności. Środki alternatywne wobec zatrzymania muszą zapewniać poszanowanie podstawowych praw człowieka”.

17 Zgodnie z art. 2 tej dyrektywy, zatytułowanym „Definicje”:

„Na użytek niniejszej dyrektywy:

- a) »wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej« oznacza wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej zdefiniowany w art. 2 lit. h) dyrektywy [2011/95];
- b) »wnioskodawca« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie została jeszcze podjęta ostateczna decyzja;

[...]”.

18 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Zakres”, stanowi w ust. 1:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, którzy składają wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium, w tym na granicy, na wodach terytorialnych lub w strefach tranzytowych państwa członkowskiego, tak długo jak posiadają oni zezwolenie na pozostanie na jego terytorium jako wnioskodawcy, a także do członków ich rodzin, jeżeli są oni objęci takim wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z prawem krajowym”.

19 Zgodnie z art. 8 tej dyrektywy, który odnosi się do „[z]atrzymania”:

„1. Państwa członkowskie nie zatrzymują żadnej osoby wyłącznie ze względu na fakt, że jest ona wnioskodawcą zgodnie z dyrektywą [2013/32].

2. W przypadkach gdy jest to konieczne, państwa członkowskie mogą, po indywidualnym zbadaniu każdej sprawy, zatrzymać wnioskodawcę, jeżeli nie można skutecznie zastosować łagodniejszych środków przymusu.

3. Wnioskodawcę można zatrzymać wyłącznie:

- a) w celu ustalenia lub weryfikacji jego tożsamości lub obywatelstwa;
- b) w celu uzyskania informacji, na których opiera się wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, a których uzyskanie bez zatrzymania byłoby niemożliwe, szczególnie gdy istnieje ryzyko ucieczki wnioskodawcy;
- c) w związku z postępowaniem mającym na celu podjęcie decyzji w sprawie prawa wnioskodawcy do przybycia na terytorium państwa członkowskiego;
- d) gdy zatrzymanie to wiąże się z procedurą powrotu na podstawie dyrektywy [2008/115] i ma służyć przygotowaniu powrotu lub przeprowadzeniu procesu wydalania, a dane państwo członkowskie może wykazać na podstawie obiektywnych kryteriów, w tym informacji, że wnioskodawca już uprzednio miał możliwość skorzystania z procedury azylowej, istnienie racjonalnych przesłanek, by sądzić, że wnioskodawca wystąpił o ochronę międzynarodową tylko w celu opóźnienia lub uniemożliwienia wykonania decyzji nakazującej powrót;
- e) jeżeli wymaga tego bezpieczeństwo narodowe lub porządek publiczny;
- f) zgodnie z art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca [(Dz.U. 2013, L 180, s. 31)].

Powody zatrzymania są określone w prawie krajowym.

[...]”.

- 20 Artykuł 9 dyrektywy 2013/33, zatytułowany „Gwarancje dla zatrzymanych wnioskodawców”, przewiduje w ust. 1:

„Zatrzymanie stosuje się wobec wnioskodawców na możliwie najkrótszy okres i jedynie tak długo, jak zastosowanie mają warunki określone w art. 8 ust. 3”.

- 21 Artykuł 17 tej dyrektywy, zatytułowany „Ogólne zasady dotyczące świadczeń materialnych w ramach przyjmowania oraz opieki zdrowotnej”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie zapewniają udostępnienie wnioskodawcom świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w momencie złożenia przez nich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej”.

- 22 Artykuł 18 rzeczonyj dyrektywy, zatytułowany „Formy świadczeń materialnych w ramach przyjmowania”, stanowi w ust. 9:

„W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą wyjątkowo, na rozsądny i możliwie najkrótszy okres, ustalić inne formy świadczeń materialnych w ramach przyjmowania niż przewidziane w niniejszym artykule, jeżeli:

[...]

b) zwykle dostępne zasoby mieszkaniowe są tymczasowo wyczerpane.

Takie inne warunki w każdym przypadku muszą zaspokajać podstawowe potrzeby”.

Prawo hiszpańskie

- 23 Artykuł 58 Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (ustawy organicznej 4/2000 dotyczącej praw i swobód cudzoziemców w Hiszpanii i ich integracji społecznej) z dnia 11 stycznia 2000 r. (BOE nr 10 z dnia 12 stycznia 2000 r., s. 1139), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą organiczną 4/2000”), dotyczy wydalania nielegalnie przebywających cudzoziemców.
- 24 Artykuł 58 ustawy organicznej 4/2000 przewiduje w ust. 3 uproszczoną procedurę wydalania cudzoziemców próbujących nielegalnie wjechać na terytorium Hiszpanii. Artykuł ów stanowi w ust. 4, że osoby, o których mowa w ust. 3, nie mogą zostać wydalone dopóty, dopóki ewentualny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej nie zostanie uznany za niedopuszczalny, a w ust. 6 przewiduje, że jeżeli wydalenie nie jest możliwe w ciągu 72 godzin, do organów sądowych musi zostać złożony wniosek o zatrzymanie.
- 25 Artykuł 61 ustawy organicznej 4/2000 przewiduje środki tymczasowe w postępowaniu w sprawie wydalenia. Artykuł 62 tej ustawy dotyczy zatrzymania, a art. 64 ust. 5 wspomnianej ustawy przewiduje zawieszenie decyzji o wydaleniu do czasu uznania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny.
- 26 Artykuły 2 i 3 Ley 12/2009, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria (ustawy 12/2009 w sprawie uregulowania prawa do azylu i ochrony uzupełniającej) z dnia 30 października 2009 r. (BOE nr 263 z dnia 31 października 2009 r., s. 90860), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym, określają odpowiednio prawo do azylu i status uchodźcy. Zgodnie z art. 5 tej ustawy przyznanie ochrony uzupełniającej oznacza, że dana osoba nie będzie wydalona. Wreszcie art. 30 tej samej ustawy przewiduje dostęp do świadczeń socjalnych i świadczeń w zakresie przyjmowania dla tych wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, którzy ich potrzebują.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 27 W dniu 12 grudnia 2019 r. o godz. 19:05 Salvamento Marítimo (hiszpańskie służby ratownictwa morskiego) przejęły w pobliżu wybrzeża Hiszpanii łódź przewożącą 45 obywateli pochodzenia subsaharyjskiego, w tym obywatela malijskiego VL. Statek ratownictwa przyjął tych 45 obywateli państw trzecich na pokład, z którego zeszli oni na nabrzeżu znajdującym się w południowej części wyspy Gran Canaria (Hiszpania) o godz. 21:30.
- 28 Po otrzymaniu pierwszej pomocy obywatele ci zostali przekazani do Brigada Local de Extranjería y Fronteras (lokalnej brygady ds. cudzoziemców i granic, Hiszpania) w Comisaría de Policía Nacional de Maspalomas (komisariatu policji krajowej w Maspalomas, Hiszpania). W dniu 13 grudnia 2019 r. o godz. 00:30 zostali przekazani do Jefatura Superior de Policía de Canarias (główniej prefektury policji Wysp Kanaryjskich, Hiszpania).

- 29 Decyzją z dnia 13 grudnia 2019 r. Subdelegación del Gobierno en Las Palmas (delegatura rządu w Las Palmas, Hiszpania) nakazała wydalenie tych obywateli. Ponieważ decyzja ta nie mogła zostać wykonana w terminie 72 godzin przewidzianym w art. 58 ust. 6 ustawy organicznej 4/2000, do Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sądu śledczego nr 3 w San Bartolomé de Tirajana, Hiszpania) został złożony wniosek o umieszczenie w ośrodku detencyjnym.
- 30 Z postanowienia odsyłającego wynika, że w ramach postępowania przygotowawczego sąd ten w dniu 14 grudnia 2019 r. wydał w postępowaniu głównym trzy postanowienia.
- 31 W pierwszym postanowieniu rzeczony sąd przyznał VL – po pouczeniu go o przysługujących mu prawach, z udziałem adwokata i tłumacza ustnego z języka bambara, którym to językiem VL włada, jak sam twierdzi – prawo do złożenia oświadczenia. W oświadczeniu tym, z którego sporządzono protokół, VL wyraził zamiar ubiegania się o ochronę międzynarodową, ponieważ obawiał się prześladowań ze względu na rasę lub przynależność do grupy społecznej. Podkreślił w szczególności, że z powodu wojny, która toczyła się w Mali, powrót do tego kraju naraziłby go na ryzyko, że zostanie zabity.
- 32 Jako że w prawie hiszpańskim Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana) nie jest organem rozstrzygającym w rozumieniu art. 2 lit. f) dyrektywy 2013/32, drugim postanowieniem poinformował on, po pierwsze, Brigada Provincial de Extranjería y Fronteras (prowincjonalną brygadę ds. cudzoziemców i granic), a po drugie, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR), o oświadczeniu, w którym VL zadeklarował zamiar ubiegania się o ochronę międzynarodową. W drodze tego postanowienia sąd ów zwrócił się także do delegatury rządu na Wyspy Kanaryjskie, do prowincjonalnej brygady ds. cudzoziemców i granic oraz do Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social (ministerstwa pracy, migracji i zabezpieczenia społecznego, Hiszpania) o przyznanie VL i 25 pozostałym wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową miejsca w ośrodku opieki humanitarnej.
- 33 Stwierdziwszy, że z uwagi na brak wystarczającej liczby dostępnych miejsc jedynie 12 spośród 26 wnioskodawców mogło skorzystać z miejsca w ośrodku opieki humanitarnej, Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana) w drodze trzeciego postanowienia zarządził umieszczenie w ośrodku detencyjnym dla cudzoziemców czternastu pozostałych wnioskodawców, w tym VL, oraz rozpatrzenie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w tymże ośrodku detencyjnym.
- 34 Sąd odsyłający wyjaśnia, że przed przeniesieniem VL do ośrodka detencyjnego urzędnik prowincjonalnej brygady ds. cudzoziemców i granic powiadomił go o wyznaczeniu terminu przesłuchania w związku z jego wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 35 Adwokat VL wniosła skargę o zmianę postanowienia w sprawie nakazu zatrzymania VL, uzasadniając to tym, że postanowienie to jest niezgodne z dyrektywami 2013/32 i 2013/33.
- 36 W tych okolicznościach Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Artykuł 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy [2013/32] przewiduje przypadek wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych organów, które nie są właściwe do jego rejestrowania zgodnie z prawem krajowym, w którym to przypadku państwa członkowskie zapewniają dokonanie rejestracji nie później niż sześć dni roboczych po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Czy powyższy przepis należy interpretować w ten sposób, że należy uznać sędziego śledczego właściwego do orzekania o zatrzymaniu lub braku zatrzymania cudzoziemców zgodnie z hiszpańskim prawem krajowym za jeden z tych »innych organów«, przed którymi – mimo iż nie są one właściwe do zarejestrowania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – wnioskodawcy mogą wyrazić wolę złożenia takiego wniosku?

- 2) Czy w przypadku uznania sędziego śledczego za jeden z tych organów, art. 6 ust. 1 dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy musi poinformować wnioskodawców o tym, gdzie i w jaki sposób można składać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, oraz że w przypadku złożenia wniosku sędzia śledczy musi go przekazać właściwemu organowi zgodnie z prawem krajowym w celu zarejestrowania i rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a także właściwemu organowi administracji w celu przyznania wnioskodawcy środków dotyczących przyjmowania, o których mowa w art. 17 dyrektywy [2013/33]?
- 3) Czy art. 26 dyrektywy [2013/32] i art. 8 dyrektywy [2013/33] należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego nie może zostać zatrzymany, chyba że spełnione są przesłanki określone w art. 8 ust. 3 dyrektywy [2013/33], ponieważ wnioskodawca jest objęty ochroną na podstawie zasady non-refoulement od chwili złożenia wspomnianego oświadczenia woli przed sędzią śledczym?”.

W przedmiocie trybu pilnego

- 37 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie do niniejszego odesłania pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 107 § 1 regulaminu postępowania.
- 38 Na poparcie swojego wniosku wskazał w szczególności, że VL w następstwie umieszczenia go w ośrodku detencyjnym jest pozbawiony wolności i że wydano wobec niego decyzję o wydaleniu, która może zostać wykonana w dowolnym momencie.
- 39 W tym względzie należy stwierdzić, po pierwsze, że niniejsze odesłanie prejudycjalne dotyczy wykładni dyrektyw 2013/32 i 2013/33, które wchodzą w zakres tytułu V części trzeciej traktatu FUE, dotyczącego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, a po drugie, że umieszczenie obywatela państwa trzeciego w ośrodku detencyjnym, czy to w trakcie postępowania w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, czy też w celu wydalenia, stanowi środek polegający na pozbawieniu wolności, który może uzasadniać wszczęcie postępowania w pilnym trybie prejudycjalnym (zob. podobnie wyrok z dnia 17 marca 2016 r., *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, pkt 31, 35; a także postanowienie z dnia 5 lipca 2018 r., *C i in.*, C-269/18 PPU, EU:C:2018:544, pkt 35, 37).
- 40 Ponadto ocenę przesłanki dotyczącej pilnej potrzeby uzyskania odpowiedzi Trybunału w jak najkrótszym terminie należy przeprowadzić według stanu na dzień rozpatrywania wniosku dotyczącego rozpoznania niniejszego odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym (wyroki: z dnia 17 marca 2016 r., *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, pkt 34; a także z dnia 14 maja 2020 r., *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 99).
- 41 W świetle tych rozważań, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, czwarta izba Trybunału postanowiła w dniu 6 lutego 2020 r. uwzględnić wniosek sądu odsyłającego o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 42 W swoich uwagach na piśmie rząd hiszpański podniósł brak właściwości Trybunału do rozpoznania niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wynikający z tego, że na podstawie prawa hiszpańskiego sąd odsyłający jest właściwy wyłącznie do orzekania w przedmiocie zatrzymania obywatela państwa trzeciego w celu wykonania decyzji o odesłaniu, a nie do rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. W tych okolicznościach pytania przedstawione przez sąd odsyłający nie mają żadnego związku z przedmiotem sporu.
- 43 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE współpracy pomiędzy Trybunałem i sądami krajowymi wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i który ma obowiązek wydać w tej sprawie orzeczenie, należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem szczególnych okoliczności tej sprawy, zarówno tego, czy orzeczenie w trybie prejudycjalnym jest niezbędne do wydania wyroku w zawisłej przed nim sprawie, jak i oceny znaczenia pytań, z którymi zwraca się on do Trybunału. W związku z tym, jeśli postawione pytania dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia, ponieważ pytania te korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Stąd wniosek, że odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego przedstawionego przez sąd krajowy jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu przedłożone [zob. ostatnio wyrok z dnia 26 marca 2020 r., A.P. (warunki zawieszenia), C-2/19, EU:C:2020:237, pkt 25, 26].
- 44 W tym względzie należy wskazać, że twierdzenie rządu hiszpańskiego, zgodnie z którym sąd odsyłający nie jest w prawie hiszpańskim organem właściwym do rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie wyklucza możliwości uznania tego sądu za „inny organ” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32. W rezultacie ocena tego argumentu wchodzi w zakres rozpoznania istoty pytań prejudycjalnych przedstawionych przez sąd odsyłający, a zatem nie można uznać, że pytania te nie mają żadnego związku z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym.
- 45 Okazuje się zatem, że okoliczność ta nie może obalić domniemania znaczenia dla sprawy związanego z pytaniami prejudycjalnymi przedkładanymi przez sąd odsyłający, które może zostać obalone jedynie w wyjątkowych przypadkach (wyrok z dnia 7 września 1999 r., Beck i Bergdorf, C-355/97, EU:C:1999:391, pkt 22).
- 46 Ponadto należy podkreślić, że po wpływie niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Trybunał dowiedział się o wykonaniu decyzji o wydaleniu wydanej wobec VL. W tych okolicznościach Trybunał zwrócił się do sądu odsyłającego, na podstawie art. 101 § 1 regulaminu postępowania, z wnioskiem o udzielenie wyjaśnień w celu ustalenia, czy postępowanie główne stało się bezprzedmiotowe.
- 47 W odpowiedzi, która wpłynęła do Trybunału w dniu 23 kwietnia 2020 r., Juzgado de Instrucción n° 3 de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana) wskazał, po pierwsze, że w dniu 21 stycznia 2020 r., nazajutrz po złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, otrzymał informację pozwalającą przypuszczać, że decyzja o wydaleniu VL została wykonana, a po drugie, że – niezależnie od jej wykonania – spór w postępowaniu głównym zachował swój przedmiot, ponieważ sąd ów ma obowiązek orzec, na podstawie odpowiedzi Trybunału na zadane pytania, w przedmiocie zgodności z prawem swojego poprzedniego postanowienia, które doprowadziło

do pozbawienia wolności VL w okresie od dnia 14 grudnia 2019 r. do dnia 21 stycznia 2020 r., kiedy to VL został wydalony, a wynik postępowania przed sądem odsyłającym może ewentualnie skłonić VL do wytoczenia powództwa odszkodowawczego.

- 48 Jak wynika zarówno z brzmienia, jak i struktury art. 267 TFUE, warunkiem zastosowania postępowania prejudycjalnego jest, między innymi, rzeczywista zawisłość przed sądem krajowym sporu, przy czym wnioskowane orzeczenie prejudycjalne musi być „niezbędne”, aby umożliwić sądowi odsyłającemu „wydanie wyroku” w zawisłej przed nim sprawie. Odesłanie prejudycjalne nie ma bowiem służyć wydawaniu opinii doradczej w przedmiocie kwestii ogólnych i hipotetycznych, lecz ma być podyktowane rzeczywistą potrzebą skutecznego rozstrzygnięcia sporu (zob. podobnie wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 44–46 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 Zatem oddalenie przedłożonego przez sąd krajowy wniosku jest możliwe wyłącznie wówczas, gdy okaże się, że postępowanie z art. 267 TFUE, wbrew swojemu przedmiotowi, zmierza do uzyskania orzeczenia Trybunału za pomocą sztucznego sporu, lub jeżeli jest oczywiste, że prawo Unii nie może mieć zastosowania, bezpośrednio ani pośrednio, do okoliczności danej sprawy (wyrok z dnia 28 listopada 2018 r., Amt Azienda Trasporti e Mobilità i in., C-328/17, EU:C:2018:958, pkt 34).
- 50 W niniejszej sprawie sąd odsyłający wskazał, że odpowiedź Trybunału na zadane pytania prejudycjalne pozostaje niezbędna do wydania orzeczenia w przedmiocie zgodności z prawem pozbawienia VL wolności. Ze względu zaś na to, że procedura przewidziana w art. 267 TFUE stanowi instrument współpracy pomiędzy Trybunałem a sądami krajowymi, za pomocą którego Trybunał udziela sądom krajowym wskazówek dotyczących wykładni prawa Unii, potrzebnych im do rozstrzygnięcia zawisłych przed nimi sporów, taka informacja ze strony sądu odsyłającego, co do zasady, wiąże Trybunał (zob. podobnie wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 32), tym bardziej że nie występują wyjątkowe okoliczności wymienione w poprzednim punkcie.
- 51 W związku z powyższym niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 52 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego w celu jego odesłania, zalicza się do „innych organów”, o których mowa w tym przepisie, które mogą otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, lecz nie są właściwe na mocy prawa krajowego do ich zarejestrowania.
- 53 Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii oraz zasady równego traktowania wynika, że treść przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich do celów ustalenia jego znaczenia i zakresu, powinna zwykle w całej Unii być przedmiotem autonomicznej i jednolitej wykładni, którą należy ustalić z uwzględnieniem nie tylko jego brzmienia, ale również kontekstu tego przepisu oraz celu danego uregulowania [wyroki: z dnia 18 stycznia 1984 r., Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, pkt 11; z dnia 7 listopada 2019 r., K.H.K. (zabezpieczenie na rachunku bankowym), C-555/18, EU:C:2019:937, pkt 38].
- 54 W tym względzie art. 6 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2013/32 przewiduje, że gdy osoba występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu, który zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do rejestrowania takich wniosków, jego rejestracja odbywa się nie później niż trzy dni robocze po wystąpieniu z takim wnioskiem. Co się tyczy art. 6 ust. 1 akapit drugi tej dyrektywy, uściśla

on, że jeżeli wystąpiono z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych organów, które mogą otrzymywać takie wnioski, ale nie są właściwe do ich rejestrowania zgodnie z prawem krajowym, państwa członkowskie zapewniają dokonanie rejestracji nie później niż sześć dni roboczych po wystąpieniu z takim wnioskiem.

- 55 Jak wynika z wyrażenia „organ, który zgodnie z prawem krajowym jest właściwy”, zawartego w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2013/32, dyrektywa ta pozostawia państwom członkowskim zadanie wyznaczenia organu właściwego do rejestrowania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 56 Natomiast, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 56 opinii, odnosząc się do pojęcia „innych organów mogących [otrzymywać] takie wnioski [o ochronę międzynarodową], ale [które] nie są właściwe do ich rejestrowania zgodnie z prawem krajowym”, art. 6 ust. 1 akapit drugi tej dyrektywy w żaden sposób nie odsyła do prawa krajowego, a zatem nie zobowiązuje państw członkowskich do wskazania tych „innych organów”.
- 57 W tym względzie z brzmienia tego przepisu jasno wynika, że prawodawca Unii zamierzał przyjąć szeroką koncepcję organów, które nie będąc właściwymi do rejestrowania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, mogą jednak otrzymywać takie wnioski. Wybór przymiotnika „inne” świadczy bowiem o preferowaniu otwartej definicji kręgu organów mogących otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 58 To szerokie rozumienie potwierdza zresztą art. 6 ust. 1 akapit trzeci tej dyrektywy, który zobowiązuje wszystkie organy, które jedynie „mogą” otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, do rzeczywistego ich otrzymywania, gdy ktoś z takim wnioskiem wystąpi.
- 59 Zatem, jeżeli można przewidzieć, że nielegalnie przebywający obywatele państw trzecich będą występować z wnioskami o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu sądowego rozstrzygającego w przedmiocie złożonego przez organy krajowe wniosku o zatrzymanie, między innymi, w celu odesłania tychże obywateli, należy uznać, że pojęcie „innych organów” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 obejmuje taki sąd.
- 60 Ponadto nie można opierać argumentacji na tym, że art. 6 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy 2013/32 wymienia jako organy, które mogą otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, jedynie policję, straż graniczną, urzędy imigracyjne i personel ośrodków zatrzymań. W istocie bowiem, ponieważ wyliczenie to jest poprzedzone wyrażeniem „na przykład”, nie może być wyczerpujące.
- 61 Ponadto okoliczność, że art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 nie określa charakteru – sądowego lub administracyjnego – jaki powinny posiadać te „inne organy”, stanowi właśnie, jak wskazał w istocie rzecznik generalny w pkt 58 opinii, wskazówkę co do woli prawodawcy Unii uwzględnienia, poprzez wybór tego pojęcia, różnorodnych organów, w tym sądowych, bez ograniczania się wyłącznie do organów administracyjnych.
- 62 Ta wykładnia językowa art. 6 ust. 1 dyrektywy 2013/32 znajduje wreszcie potwierdzenie w wykładni kontekstowej.
- 63 Należy bowiem przypomnieć, po pierwsze, jak uczynił to rzecznik generalny w pkt 60 i 61 opinii, że jednym z celów realizowanych przez dyrektywę 2013/32 jest zapewnienie skutecznego, czyli możliwie najłatwiejszego dostępu do procedury udzielania ochrony międzynarodowej, jak wynika to w szczególności z motywów 8, 20, 25 i 26 tej dyrektywy. W celu zapewnienia takiego dostępu art. 6 ust. 2 tej dyrektywy wskazuje na ciążyący na państwach członkowskich obowiązek zapewnienia, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała „rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku”.

- 64 Po drugie, wykładnia ta wynika również z motywu 25 tej samej dyrektywy, zgodnie z którym nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego powinien dysponować wystarczającymi gwarancjami proceduralnymi, by prowadzić swą sprawę na wszystkich etapach procedury.
- 65 Jak podniosła Komisja Europejska w swoich uwagach na piśmie i jak zauważył rzecznik generalny w pkt 64 opinii, w ramach bardzo szybkich procedur, takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w których, po pierwsze, decyzja o wydaleniu zostaje wydana w ciągu 24 godzin po przybyciu nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego, a po drugie, obywatel ten jest przesłuchiwany przez sędziego śledczego w następnym dniu, przesłuchanie to, które odbywa się w obecności adwokata i tłumacza ustnego języka zrozumiałego dla zainteresowanego, stanowi moment odpowiedni do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej. Wspomniane przesłuchanie może nawet stanowić, w zależności od okoliczności, pierwszą okazję do powołania się na prawo do wystąpienia z takim wnioskiem.
- 66 Jak wynika z informacji przekazanych przez sąd odsyłający, w niniejszej sprawie nie poinformowano VL o możliwości wystąpienia o ochronę międzynarodową przed przesłuchaniem przez sędziego śledczego. W związku z tym przywołana przez rząd hiszpański i Ministerio Fiscal (prokuraturę, Hiszpania) okoliczność, że zainteresowany mógł później wystąpić z wnioskiem w ośrodku detencyjnym, nie jest wystarczającym powodem, by uznać, że nie powinien on być mieć uprawnienia do uczynienia tego przed sędzią śledczym właściwym do orzekania w przedmiocie jego zatrzymania.
- 67 Stąd wniosek, że w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym zakazanie organowi sądowemu, takiemu jak Juzgado de n° 3 Instrucción de San Bartolomé de Tirajana (sąd śledczy nr 3 w San Bartolomé de Tirajana), otrzymywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej utrudniłoby realizację przywołanego w pkt 63 niniejszego wyroku celu, polegającego na zagwarantowaniu skutecznego dostępu do postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej.
- 68 Na pytanie pierwsze trzeba zatem odpowiedzieć, że art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy, prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego w celu jego odesłania, zalicza się do „innych organów”, o których mowa w tym przepisie, które mogą otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, lecz nie są właściwe na mocy prawa krajowego do ich zarejestrowania.

W przedmiocie pytania drugiego

- 69 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 akapity drugi i trzeci dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy jako „inny organ” w rozumieniu tego przepisu, po pierwsze, musi poinformować nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich o sposobach złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, w przypadku gdy obywatel wyrazi zamiar wystąpienia z takim wnioskiem, powinien przekazać ów wniosek organowi właściwemu do zarejestrowania rzeczonego wniosku, aby obywatel ten mógł skorzystać ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania i opieki zdrowotnej przewidzianych w art. 17 dyrektywy 2013/33.
- 70 W celu udzielenia odpowiedzi na pierwszą część tego pytania należy przypomnieć, że zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie zapewniają uzyskanie stosownych informacji przez „inne organy”, które mogą otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, a także przeszkolenie personelu tych organów na niezbędnym poziomie, odpowiednim do wykonywanych zadań i pełnionych funkcji, a także przekazanie temu personelowi instrukcji dotyczących informowania wnioskodawców o miejscu i sposobie składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

- 71 Ponieważ z odpowiedzi na pytanie pierwsze wynika, że sędzia śledczy, prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego w celu jego odesłania, zalicza się do „innych organów”, o których mowa w art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, należy stąd wywnioskować, że ów sędzia śledczy jest również zobowiązany na podstawie art. 6 ust. 1 akapit trzeci tej dyrektywy do dostarczenia wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową informacji dotyczących konkretnych sposobów złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 72 Taka wykładnia art. 6 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy 2013/32 znajduje potwierdzenie w art. 6 ust. 2 tej dyrektywy, który zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku.
- 73 Przepisy te świadczą o tym, że prawodawca Unii zamierzał zachować skuteczność prawa nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich do ubiegania się o ochronę międzynarodową, a skuteczność tego prawa zostałaby ograniczona do zera, gdyby na każdym etapie postępowania „inny organ” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapity drugi i trzeci dyrektywy 2013/32 mógł zaniechać informowania danego obywatela o możliwości ubiegania się o ochronę międzynarodową, pod pretekstem, że prawdopodobnie otrzymał on już takie informacje wcześniej lub może je otrzymać później.
- 74 W związku z tym, informując nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego o konkretnych sposobach złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, sędzia śledczy prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania tego obywatela w celu jego odesłania działa, jak wymaga motyw 18 dyrektywy 2013/32, w interesie zarówno państw członkowskich, jak i wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, w którym leży podejmowanie decyzji w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w najkrótszym możliwym terminie, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania tych wniosków.
- 75 Rząd hiszpański uważa jednak, że „inny organ” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 nie może z własnej inicjatywy poinformować nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego o możliwości ubiegania się o ochronę międzynarodową.
- 76 W tym względzie należy zauważyć, że motyw 28 tej dyrektywy stanowi, iż aby ułatwić dostęp do procedury rozpatrywania wniosku na przejściach granicznych i w ośrodkach zatrzymań, należy udostępnić informacje o możliwości ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Co się tyczy art. 8 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, zobowiązuje on państwa członkowskie – w przypadku gdy istnieją powody, aby przypuszczać, że obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy przetrzymywani w ośrodkach zatrzymań lub obecni na przejściach granicznych, w tym w strefach tranzytowych, na granicach zewnętrznych mogą chcieć wystąpić z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej – do przekazania im informacji o możliwości wystąpienia z takim wnioskiem.
- 77 W zakresie, w jakim art. 6 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy 2013/32 przewiduje zaś, że „inne organy mogące [otrzymywać] wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej”, działające zarówno na etapie poprzedzającym sąd śledczy, jak i na etapie następującym po nim, powinny móc dostarczyć wnioskodawcom informacje o sposobach złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, należy uznać, że obowiązek udostępnienia nielegalnie przebywającym obywatelom państw trzecich informacji na temat możliwości wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej ciąży również na sędzim śledczym, takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, podobnie jak na każdym innym organie, który może otrzymywać takie wnioski.
- 78 W związku z tym gdy sędzia śledczy, prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego w celu jego odesłania, z własnej inicjatywy informuje tego obywatela o przysługującym mu prawie do ubiegania się o ochronę międzynarodową, działa zgodnie z wymogami art. 6 ust. 1 akapity drugi i trzeci oraz art. 8 ust. 1 dyrektywy 2013/32.

- 79 W celu udzielenia odpowiedzi na drugą część pytania należy przypomnieć, że motyw 27 dyrektywy 2013/32 stwierdza, między innymi, iż obywatele państw trzecich, którzy wyrazili chęć wystąpienia o udzielenie ochrony międzynarodowej, powinni wywiązywać się z obowiązków i korzystać z praw zgodnie z tą dyrektywą i dyrektywą 2013/33. W tym celu państwa członkowskie powinny jak najszybciej zarejestrować fakt, że osoby te są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową.
- 80 Tymczasem w sytuacji, gdy z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej wystąpiono do „innego organu” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, przepis ten na rejestrację owego wniosku wyznacza zainteresowanemu państwu członkowskiemu termin sześciu dni roboczych po wystąpieniu z nim.
- 81 Aby ten szczególnie krótki termin mógł zostać dotrzymany, konieczne jest, w szczególności w celu zapewnienia skuteczności i szybkości postępowania w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, by taki organ przekazał znajdujący się w jego posiadaniu wniosek organowi właściwemu na mocy prawa krajowego do zarejestrowania wniosku.
- 82 W braku jego przekazania sam cel dyrektywy 2013/32, a w szczególności cel art. 6 ust. 1 tej dyrektywy, polegający na zagwarantowaniu skutecznego, łatwego i szybkiego dostępu do procedury ochrony międzynarodowej, byłby poważnie zagrożony, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 72 opinii.
- 83 Na pytanie drugie należy zatem odpowiedzieć, że art. 6 ust. 1 akapity drugi i trzeci dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy jako „inny organ” w rozumieniu tego przepisu, po pierwsze, musi poinformować nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich o sposobach złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, w przypadku gdy obywatel wyrazi wolę wystąpienia z takim wnioskiem, powinien przekazać ów wniosek organowi właściwemu do zarejestrowania rzeczonego wniosku, aby obywatel ten mógł skorzystać ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania i opieki zdrowotnej przewidzianych w art. 17 dyrektywy 2013/33.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 84 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 26 dyrektywy 2013/32 i art. 8 dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego, który wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, może zostać zatrzymany wyłącznie z powodów przewidzianych w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2013/33.
- 85 W tym względzie należy zauważyć, że zarówno art. 26 ust. 1 dyrektywy 2013/32, jak i art. 8 ust. 1 dyrektywy 2013/33 stanowią, że państwa członkowskie nie zatrzymują żadnej osoby wyłącznie na podstawie faktu, że jest ona wnioskodawcą ubiegającym się o ochronę międzynarodową.
- 86 Należy zatem ustalić w pierwszej kolejności, czy nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego, który wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową, stanowi wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2013/32.
- 87 Należy wpiery wskazać, jak uczynił to rzecznik generalny w pkt 78 opinii, że w art. 6 dyrektywy 2013/32 dokonano rozróżnienia między, z jednej strony, wystąpieniem z wnioskiem, a z drugiej strony, złożeniem wniosku.
- 88 W tym względzie z brzmienia dyrektywy 2013/32 jasno wynika, że status wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową wiąże ona w wielu miejscach z faktem „wystąpienia” z wnioskiem. Artykuł 2 lit. c) tej dyrektywy definiuje bowiem „wnioskodawcę” jako obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który „wystąpił” z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu

do którego nie została jeszcze podjęta ostateczna decyzja. Podobnie art. 2 lit. b) tej dyrektywy definiuje „wniosek” jako wniosek, z którym „występuje” do państwa członkowskiego obywatel państwa trzeciego lub bezpieczeństwa. Tak samo jest w przypadku art. 2 lit. b) dyrektywy 2013/33, który definiuje „wnioskodawcę” jako obywatela państwa trzeciego lub bezpieczeństwa, który „[wystąpił]” z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie została jeszcze podjęta ostateczna decyzja, a także w przypadku art. 2 lit. a) tej dyrektywy, zgodnie z którym „wniosek o udzielenie międzynarodowej ochrony” odpowiada każdemu wnioskowi o ochronę skierowanemu do państwa członkowskiego przez obywatela państwa trzeciego lub bezpieczeństwa, który można rozumieć w ten sposób, że ma na celu uzyskanie statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej.

- 89 Takie szerokie rozumienie pojęcia „wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową” wynika również z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2013/32, zgodnie z którym dyrektywę tę stosuje się do wszystkich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którymi wystąpiono na terytorium państw członkowskich, a także z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2013/33, zgodnie z którą dyrektywa ta stosuje się do wszystkich obywateli państw trzecich i bezpieczeństwa, którzy składają wniosek [występują] o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 90 Ponadto art. 6 ust. 1 akapity pierwszy i drugi dyrektywy 2013/32 zobowiązuje państwa członkowskie do zarejestrowania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej nie później niż trzy dni robocze lub sześć dni roboczych po „wystąpieniu” z nim, w zależności od tego, czy z wnioskiem wystąpiono do organu właściwego zgodnie z prawem krajowym do dokonania jego rejestracji, czy też do innego organu, który może otrzymać taki wniosek, jednakże zgodnie z prawem krajowym nie jest właściwy do jego rejestracji. Jeśli chodzi o art. 6 ust. 2 tej dyrektywy, to nakłada on na państwa członkowskie również obowiązek zapewnienia, aby osoba, która „wystąpiła” z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego „złożenia” wniosku.
- 91 Wreszcie należy jeszcze zauważyć, że motyw 27 wspomnianej dyrektywy stanowi, iż obywatele państw trzecich lub bezpieczeństwa, którzy wyrazili chęć starania się o udzielenie ochrony międzynarodowej, są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową, i z tego powodu powinni wywiązywać się z obowiązków i korzystać z praw zgodnie z dyrektywami 2013/32 i 2013/33. Zdanie drugie tego motywu precyzuje ponadto, że w tym celu państwa członkowskie powinny jak najszybciej zarejestrować fakt, że osoby te są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową.
- 92 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że obywatel państwa trzeciego nabywa status wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2013/32 z chwilą „wystąpienia” przez niego z takim wnioskiem.
- 93 O ile jednak zarejestrowanie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy do danego państwa członkowskiego na podstawie art. 6 ust. 1 akapity pierwszy i drugi tej dyrektywy, a złożenie tego wniosku, co do zasady, wymaga od wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową wypełnienia formularza przewidzianego w tym celu zgodnie z art. 6 ust. 3 i 4 wspomnianej dyrektywy, o tyle czynność „wystąpienia” z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 82 opinii, nie wymaga żadnych formalności administracyjnych, gdyż formalności tych należy dochować dopiero w momencie „składania” wniosku.
- 94 Wynika z tego, po pierwsze, że uzyskanie statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową nie może być uzależnione ani od rejestracji, ani od złożenia wniosku, a po drugie, że okoliczność, iż obywatel państwa trzeciego wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, takim jak sędzia śledczy, wystarcza do uznania go za wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową, a tym samym do rozpoczęcia biegu terminu sześciu dni.

- 95 W drugiej kolejności należy zatem ocenić, czy wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową może zostać zatrzymany z powodów innych niż przewidziane w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2013/33.
- 96 Na wstępie należy zauważyć, że art. 2 ust. 1 dyrektywy 2008/115 w związku z motywem 9 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że dyrektywa ta nie ma zastosowania do obywatela państwa trzeciego, który złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu dyrektywy 2013/32, i to w okresie pomiędzy złożeniem tego wniosku a wydaniem w pierwszej instancji decyzji w przedmiocie tego wniosku bądź, w danym wypadku, do czasu wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie środka odwoławczego wniesionego od tej decyzji (zob. analogicznie wyrok z dnia 30 maja 2013 r., Arslan, C-534/11, EU:C:2013:343, pkt 49).
- 97 Ponadto ochrona związana z prawem do skutecznego środka prawnego, a także z zasadą non-refoulement powinna być zapewniona poprzez przyznanie wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową prawa do skutecznego środka prawnego, któremu przysługuje skutek zawieszający z mocy prawa, co najmniej przed sądem, w odniesieniu do decyzji nakazującej powrót oraz ewentualnej decyzji o wydaleniu w rozumieniu dyrektywy 2008/115. Do państw członkowskich należy zapewnienie pełnej skuteczności środka zaskarżenia decyzji o oddaleniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w drodze zawieszenia wszystkich skutków decyzji nakazującej powrót w terminie na wniesienie tego środka oraz, jeśli taki środek zostanie wniesiony, do czasu jego rozpatrzenia [zob. podobnie wyrok z dnia 26 września 2018 r., Belastingdienst/Toeslagen (skutek zawieszający apelacji), C-175/17, EU:C:2018:776, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 98 Ponieważ, jak stwierdzono w pkt 94 niniejszego wyroku, obywatel państwa trzeciego, który wyraził przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32 wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową, korzysta ze statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową, jego sytuacja na tym etapie nie może być objęta zakresem stosowania dyrektywy 2008/115.
- 99 W niniejszej sprawie wynika z tego, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 106 opinii, że jeśli warunki zatrzymania VL do chwili wystąpienia przez VL z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej były regulowane przez dyrektywę 2008/115, to od tej chwili stosuje się do niego art. 26 ust. 1 dyrektywy 2013/32 i art. 8 ust. 1 dyrektywy 2013/33 (zob. analogicznie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 210, 213).
- 100 Z łącznej lektury tych dwóch ostatnich przepisów wynika zaś, że państwa członkowskie nie mogą zatrzymać osoby wyłącznie na podstawie faktu, że jest ona wnioskodawcą ubiegającym się o ochronę międzynarodową, a podstawy i warunki zatrzymania oraz gwarancje dostępne dla zatrzymanych wnioskodawców muszą być zgodne z dyrektywą 2013/33.
- 101 W tym względzie art. 8 i 9 tej dyrektywy w związku z jej motywami 15 i 20 wprowadzają znaczne ograniczenia przyznanego państwom członkowskim uprawnienia do stosowania środka w postaci zatrzymania (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 lutego 2016 r., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, pkt 61, 62; a także z dnia 14 września 2017 r., K., C-18/16, EU:C:2017:680, pkt 44, 45).
- 102 Zgodnie z art. 8 ust. 2 wspomnianej dyrektywy wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową może zostać zatrzymany tylko wtedy, gdy po indywidualnym zbadaniu sprawy okaże się to konieczne, a nie można skutecznie zastosować innych, łagodniejszych środków przymusu. Stąd wniosek, że organy krajowe mogą zatrzymać wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową dopiero po indywidualnym zbadaniu, czy takie zatrzymanie jest proporcjonalne do celu, któremu ma służyć (wyroki: z dnia 14 września 2017 r., K., C-18/16, EU:C:2017:680, pkt 48; a także z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 258).

- 103 Niewątpliwie, zgodnie z art. 8 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/33, powody zatrzymania są określane w prawie krajowym.
- 104 Niemniej jednak z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 8 ust. 3 akapit pierwszy tej dyrektywy wymienia w sposób wyczerpujący różne powody mogące uzasadniać zatrzymanie, a każdy z nich odpowiada konkretnej potrzebie oraz posiada autonomiczny charakter (wyroki: z dnia 15 lutego 2016 r., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, pkt 59; z dnia 14 września 2017 r., K., C-18/16, EU:C:2017:680, pkt 42; a także z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 250).
- 105 Ponadto w świetle znaczenia prawa do wolności zawartego w art. 6 karty oraz wagi ingerencji, jaką stanowi takie zatrzymanie wobec tego prawa, ograniczenia korzystania z tego prawa nie mogą wykroczać poza to, co jest absolutnie konieczne (wyroki: z dnia 15 lutego 2016 r., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, pkt 56; z dnia 14 września 2017 r., K., C-18/16, EU:C:2017:680, pkt 40).
- 106 Tymczasem powód wskazany w sprawie w postępowaniu głównym jako uzasadnienie zatrzymania VL, mianowicie okoliczność, że niemożliwe było znalezienie dla VL zakwaterowania w ośrodku opieki humanitarnej, nie odpowiada żadnemu z sześciu powodów zatrzymania, o których mowa w art. 8 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/33.
- 107 Taki powód zatrzymania jest w konsekwencji sprzeczny z wymogami art. 8 ust. 1–3 tej dyrektywy, ponieważ narusza istotę świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, które należy przyznać wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową w trakcie rozpatrywania jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, i nie jest zgodny ani z zasadami, ani z celem tej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 252).
- 108 Prawdą jest, że art. 18 ust. 9 lit. b) dyrektywy 2013/33 przewiduje, iż w należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą wyjątkowo, na rozsądny i możliwie najkrótszy okres, ustalić inne formy świadczeń materialnych w ramach przyjmowania niż przewidziane w rzeczoną artykule, jeżeli, między innymi, zwykle dostępne zasoby mieszkaniowe są tymczasowo wyczerpane. Jednakże zatrzymanie, będącego środkiem polegającym na pozbawieniu wolności, nie można uznać za inną formę świadczenia materialnego w ramach przyjmowania w rozumieniu tego przepisu.
- 109 Ponadto art. 8 ust. 3 lit. d) rzonej dyrektywy pozwala zatrzymać wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową w związku z procedurą powrotu na podstawie dyrektywy 2008/115 w celu przygotowania powrotu lub przeprowadzenia procesu wydalania, tylko jeżeli dane państwo członkowskie może wykazać na podstawie obiektywnych kryteriów, w tym informacji, że wnioskodawca już uprzednio miał możliwość skorzystania z procedury azylowej, istnienie racjonalnych przesłanek, by sądzić, że wnioskodawca wystąpił o ochronę międzynarodową tylko w celu opóźnienia lub uniemożliwienia wykonania decyzji nakazującej powrót.
- 110 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do możliwości dostępu do procedury azylowej w niniejszej sprawie, to, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 109 opinii, z informacji sądu odsyłającego, który opiera się w tym względzie na protokole zatrzymania i poinformowania o prawach i podstawowych zagadnieniach dotyczących środków odwoławczych od nakazu zatrzymania, wynika, że przed przesłuchaniem przez sędziego śledczego VL nie został poinformowany o możliwości wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej. Wydaje się, że przesłuchanie VL przez sędziego śledczego było jedyną okazją do wystąpienia przez VL o udzielenie ochrony międzynarodowej, zanim został on przekazany do ośrodka detencyjnego dla cudzoziemców. Nie ma zatem znaczenia, zgodnie z tym, co przypomniano w pkt 66 niniejszego wyroku, że jak podnosi rząd hiszpański, osoba ta miała możliwość późniejszego wystąpienia z takim wnioskiem w tymże ośrodku.

- 111 W drugiej kolejności, ani z postanowienia odsyłającego, ani z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, nie wynika, że istniały uzasadnione podstawy, aby sądzić, że wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej wyłącznie w celu opóźnienia wykonania decyzji nakazującej powrót lub w celu uniemożliwienia jego wydalenia.
- 112 Wreszcie należy przypomnieć, że art. 9 ust. 1 dyrektywy 2013/33 stanowi, że zatrzymanie stosuje się wobec osób ubiegających się o ochronę międzynarodową na możliwie najkrótszy okres i jedynie tak długo, jak zastosowanie mają warunki określone w art. 8 ust. 3 tej dyrektywy (wyrok z dnia 15 lutego 2016 r., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, pkt 62).
- 113 W tych okolicznościach na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że art. 26 dyrektywy 2013/32 i art. 8 dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego, który wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, nie może zostać zatrzymany z powodów innych niż przewidziane w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2013/33.

W przedmiocie kosztów

- 114 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy, prowadzący postępowanie w przedmiocie zatrzymania nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego w celu jego odesłania, zalicza się do „innych organów”, o których mowa w tym przepisie, które mogą otrzymywać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, lecz nie są właściwe na mocy prawa krajowego do ich zarejestrowania.
- 2) Artykuł 6 ust. 1 akapity drugi i trzeci dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sędzia śledczy jako „inny organ” w rozumieniu tego przepisu, po pierwsze, musi poinformować nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich o sposobach złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, w przypadku gdy obywatel wyrazi wolę wystąpienia z takim wnioskiem, powinien przekazać ów wniosek organowi właściwemu do zarejestrowania rzeczzonego wniosku, aby obywatel ten mógł skorzystać ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania i opieki zdrowotnej przewidzianych w art. 17 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową.
- 3) Artykuł 26 dyrektywy 2013/32 i art. 8 dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego, który wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, nie może zostać zatrzymany z powodów innych niż przewidziane w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2013/33.

Podpisy